

JĘZYK GRUZIŃSKI

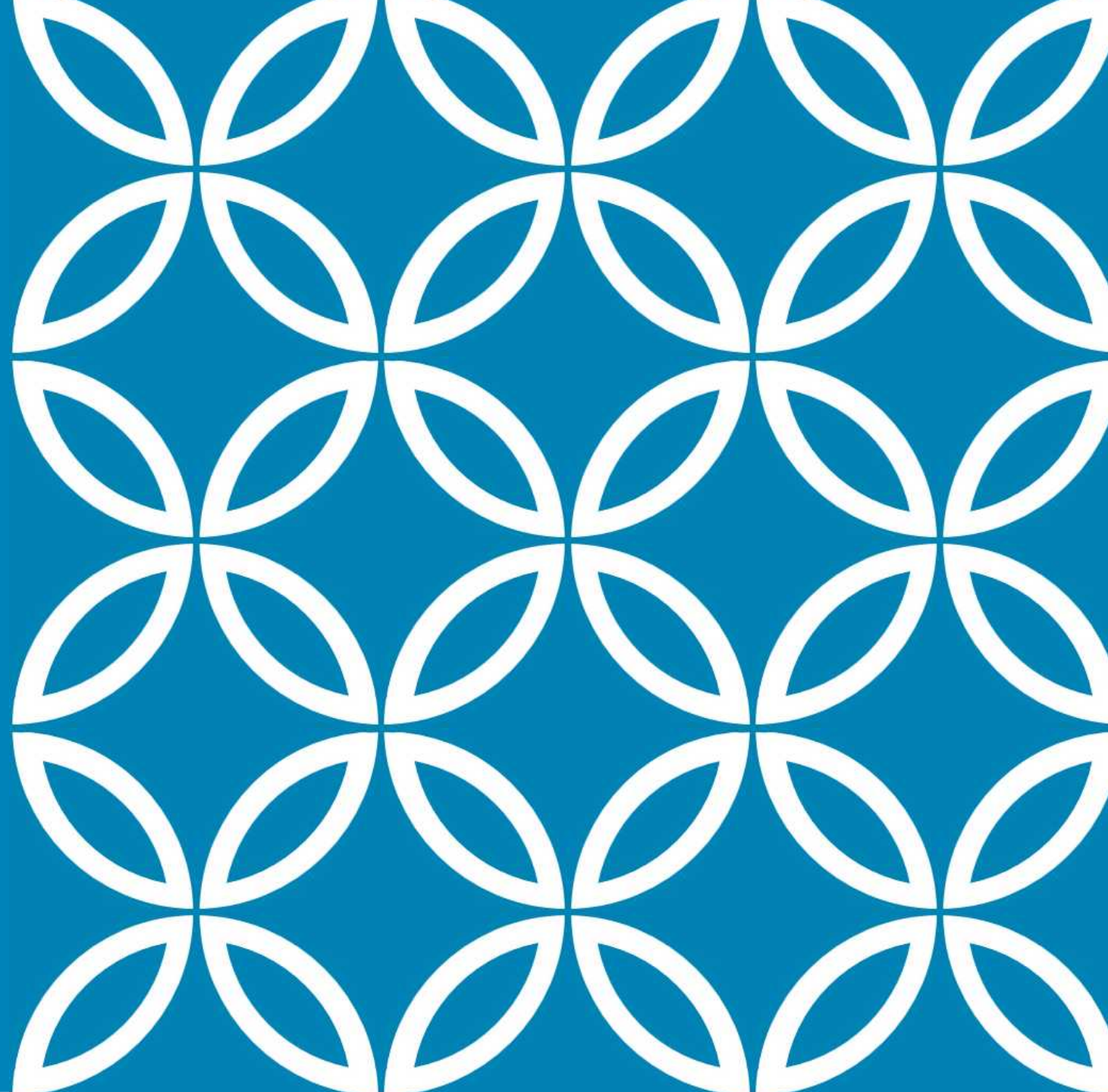
Pismo, Unicode a gruziński, podstawowe informacje o języku

PLAN

1. Kilka słów o gruzińskich systemach pisma.
2. Unicode a gruzińskie alfabety.
3. Informacje o języku gruzińskim oraz o zastosowaniu gruzińskich alfabetów poza gruzińskim.

ALFABET GRUZINSKI

Jeden, czy może trzy odrębne
systemy?

PISMO CZY PISMA?

Pismo gruzińskie to tak naprawdę trzy odrębne alfabety fonemiczne, czyli każdej głosce odpowiada jedna litera. Wszystkie zapisywane są od lewej do prawej i horyzontalnie.

Co ciekawe, nie rozróżnia wielkich i małych liter (w odróżnieniu do np. alfabetów bazujących na alfabecie łacińskim). Jedynie Mchedruli posiada zbiór znaków na kształt "wielkich" liter, używany jednak inaczej niż nasze odpowiedniki - jest to tzw. Mtawruli).

Rozróżnia się trzy skrypty:

- * Asomtawruli (asomtavruli)
- * Nuschuri (nuskhuri)
- * Mchedruli (mkhedruli)

ASOMTAWRULI

Najstarsze pismo gruzińskie, używane od ok IV-V wieku n.e.;

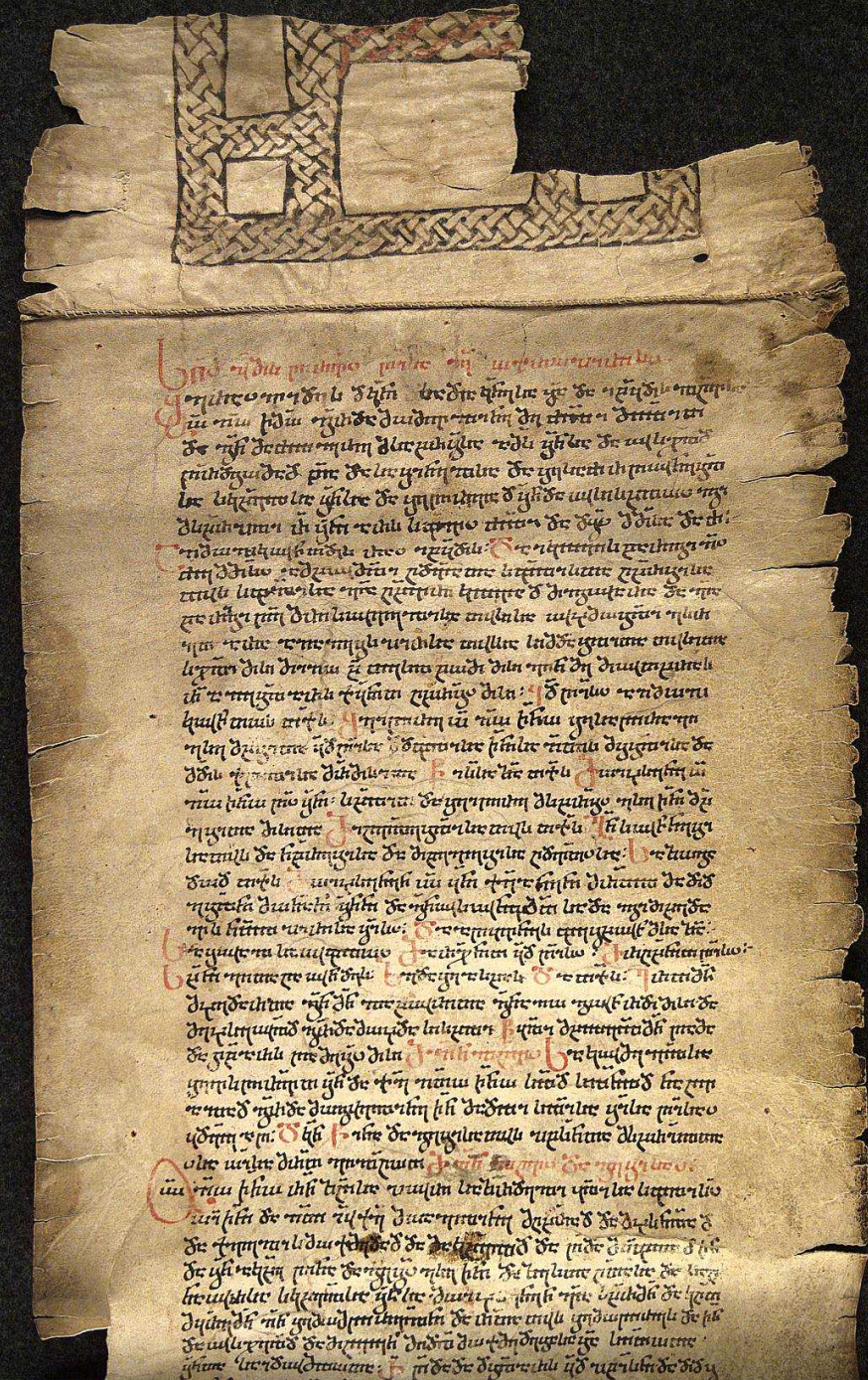
Inna nazwa to mrgwlowani, czyli zaokrąglone. Nazwa asomtawruli oznacza dosł. majuskuła.

Pochodzenie alfabetu nie jest do końca znane, jednak najprawdopodobniej podstawą był alfabet grecki, za czym przemawia chociażby kolejność liter (np. pierwsze pięć to odpowiedniki odpowiednio A, B, G, D, E).

NUSCHURI

Drugi alfabet gruziński, używany od ok X w. Obecnie, podobnie jak poprzednik, używany głównie w tekstach kościelnych i w sztuce. Nazwa nuskhuri dosł. oznacza minuskuła. Można spotkać się jeszcze z drugą nazwą - chucuri (kościelny).

MCHEDRULI

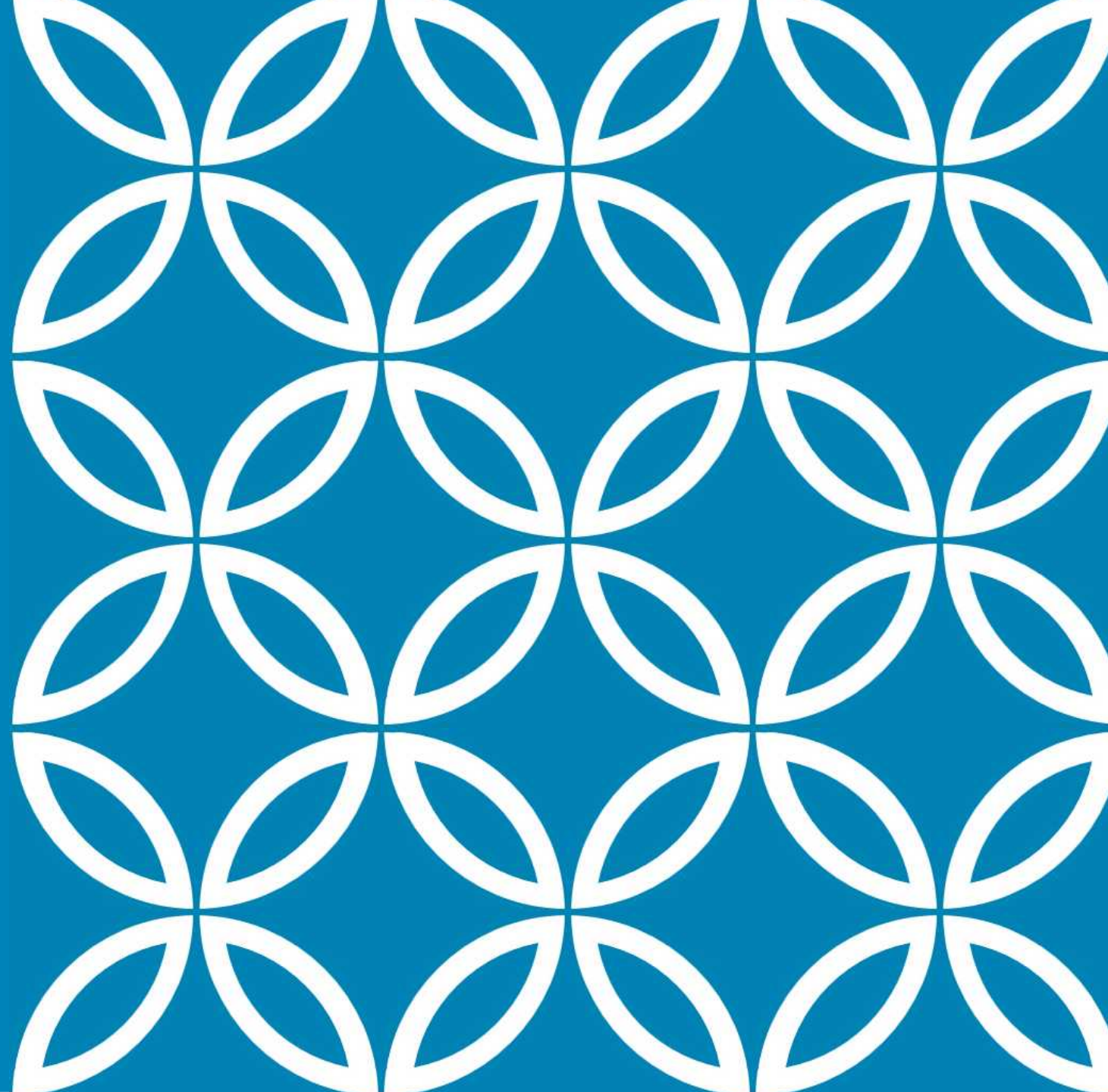
Używane od ok. X wieku pismo,
od początku używane jako
"świeckie" pismo.

Nazwa: dosł. rycerski
mkhedari (rycerz, jeździec) >>
mkhedruli.

Obecnie używany alfabet ma 33
litery.

UNICODE
A
GRUZIŃSKIE
SYSTEMY
PISMA

KODOWANIE

Mchedruli było częścią Unicode już od wersji 1.0. w 1991.

W bloku nazwanym po prostu Georgian (U+10A0–U+10FF) znajdziemy jeszcze Asomtawruli.

W wersji 4.1 dodano Georgian Supplement (U+2D00–U+2D2F), w którym znajdziemy Nuschuri.

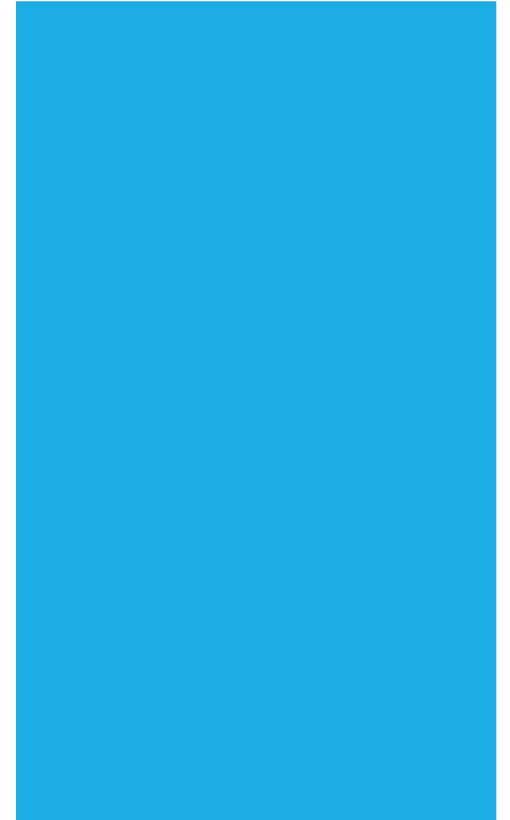
Od wersji 11.0 znajdziemy Mtawruli czyli gruzińskie "wielkie" litery w zbiorze Georgian Extended (U+1C90–U+1CBF).

W Unicode zakodowane są także litery nieużywane w gruzińskim, ale dodane na potrzeby zapisu innych języków np. osetyjskie S (U+10FD).

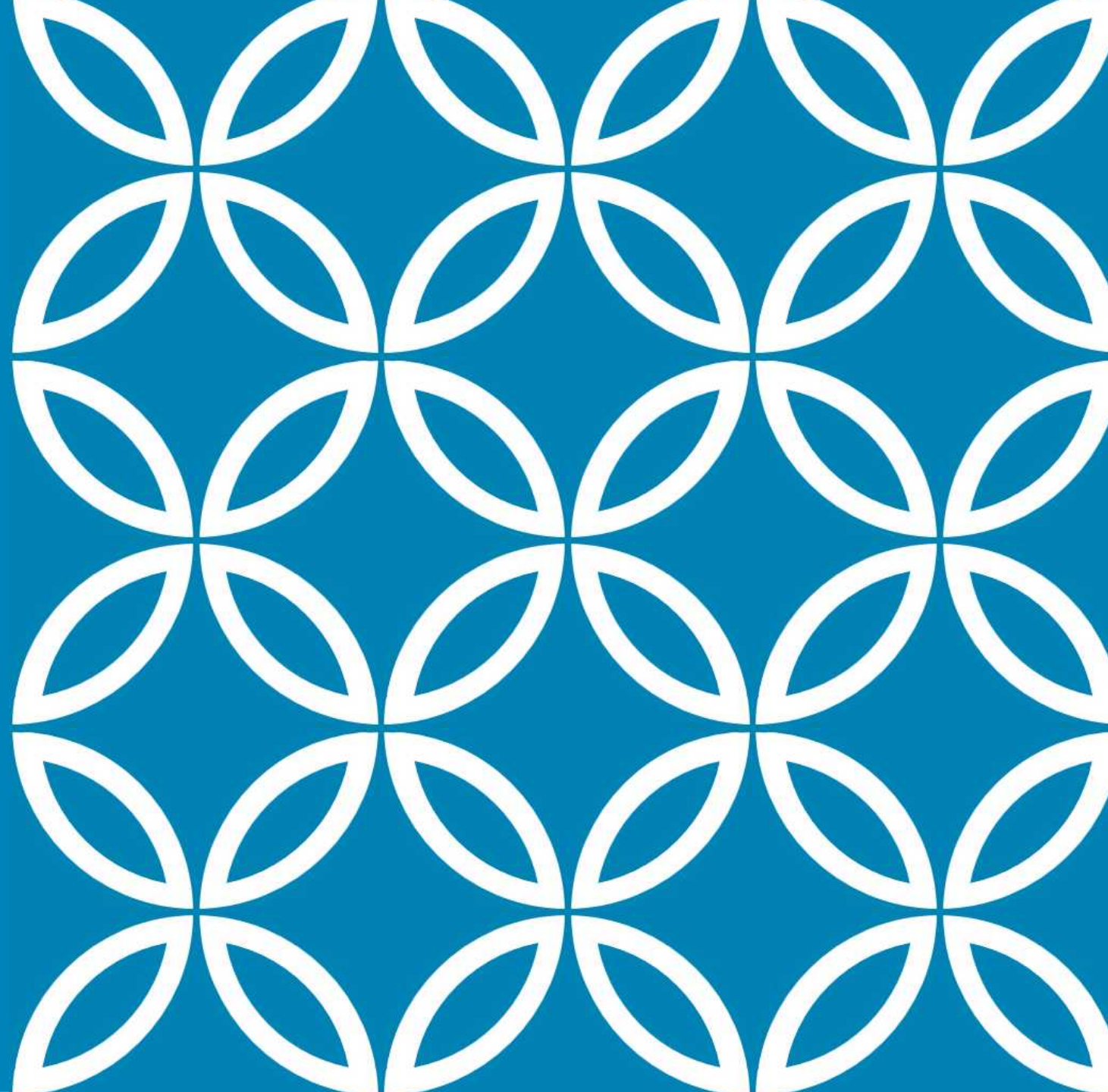
KODWANIE CD.

Mtawruli oraz Asomtawruli są zdefiniowane jako "wielkie litery" (upper case) dla odpowiednio Mchedruli i Nuschuri.

Dodanie wszystkich trzech systemów do Unicode sprawia, że nie ma gruzińskich liter niezakodowanych w tym systemie, co zdecydowanie ułatwia pracę z tym językiem i jego badanie.

CIEKAWOSTKI

...0 JĘZYKU I ALFABETACH

- Gruziński należy do małej kaukaskiej rodziny języków kartwelskich, gruziński jest największym z nich (ok 4.2 mln z ok 5 mln użytkowników języków należących do rodziny).
- Rzeczowniki nie posiadają rodzajów gramatycznych lecz odmieniają się przez przypadki - jest ich 7, lecz różnią się one nieco zastosowaniem od polskich odpowiedników.
- Posiada tylko 5(!) samogłosek i aż 28 spółgłosek. Charakterystyczne są zbitki spółgłoskowe.
- Gruzińskie skrypty używane są do zapisu innych języków kartwelskich, a także kilku języków spoza rodziny - obecnie osetyjskiego i abchaskiego, w przeszłości także m.in. armeńskiego i czeczeńskiego.

BIBLIOGRAFIA

https://en.wikipedia.org/wiki/Georgian_scripts

https://en.wikipedia.org/wiki/Georgian_language

https://en.wikipedia.org/wiki/Kartvelian_languages

<https://unicode.org/charts/>

Dziękuję za uwagę
Małgorzata
Młynarczyk
I rok LK

3 (3))